

ЕФЕКТИВНА ОСВІТНЯ ПОЛІТИКА ІЗ СИСТЕМНИМ ВИКОРИСТАННЯМ СУЧАСНИХ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ОНЛАЙН ПЛАТФОРМ ДЛЯ СТУДЕНТІВ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

EFFECTIVE EDUCATIONAL POLICY WITH SYSTEMIC USE OF MODERN DIGITAL TECHNOLOGIES AND ONLINE FOR STUDENTS OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS

Комунікація в Інтернеті має багато форм, від інституційних веб-сайтів дискусійних груп до електронної пошти, якою обмінюються друзі. Кожен елемент традиційної моделі комунікації може відрізнятися від елементів, Інтернет трактується як комплексний, мультимедійний дидактичний засіб для оптимізації процесу навчання, також як інтерактивний освітній засіб чи інтелектуальний контент. Інтернет пропонує інструменти та ресурси, які дозволяють досягти освітніх цілей, яких бажає сучасне суспільство.

Через швидкі та значні соціально-економічні та цивілізаційні зміни, результатом яких є формування інформаційного суспільства, економіки, заснованої на знаннях, багато країн світу сприймають інтенсивний пошук нових, ефективніших моделей навчання. Обговорюється використання принципів нейродидактики, педагогічного конструктивізму та коннективізму, адже молодь ставить до Інтернету як до постійного елемента реальності, у тому числі до основного джерела освітнього контенту, їх інтерес переважно зумовлений матеріалами та інформацією, які є корисними в житті. Експертні висновки, присвячені освіті, свідчать про те, що в сучасних реаліях навчальні заклади мають стати більш інноваційними, креативними, спільними, використовувати нові технології. Кожен випускник, незалежно від закладу освіти та закінченого курсу, повинен володіти компетенціями, корисними в реаліях сучасної економіки, особливо пов'язаними з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. Також, освітяни відзначають той факт, що для молоді проблема можливостей кар'єрного зростання, отриманих завдяки освіті набуває вирішального значення, а усвідомлення корисності тієї чи іншої сфери навчання чи конкретної галузі знань на ринку праці дуже демотивує.

У той же час, у суспільстві існує позиція, що застерігає від освітніх небезпек використання нових концепцій і технологій. Далекосяжну необізнаність у багатьох питаннях, дефіцит уваги та труднощі з концентрацією уваги провокує надмірна перевага зображувальних та мультимедійних форм передачі інформації, труднощі у спілкуванні без використання пристроїв, порушення прав інтелектуальної власності, а також неможливість аналізувати складні тексти.

Ключові слова: навчальне середовище, онлайн платформи, дистанційний формат,

студенти, освітня політика, сучасні вимоги, ефективність, заклади.

There are many forms of online communication, from institutional discussion group websites to e-mails shared by friends. Each element of the traditional model of communication may differ from the elements, the Internet is interpreted as a comprehensive, multimedia didactic tool to optimize the learning process, as well as an interactive educational tool or intellectual content. The Internet offers tools and resources to achieve the educational goals that modern society desires. Due to the rapid and significant socio-economic and civilizational changes that have resulted in the formation of the information society, the knowledge-based economy, many countries around the world are embracing the intensive search for new, more effective models of learning. The use of the principles of neurodidactics, pedagogical constructivism and connectivism is discussed, because young people regard the Internet as a constant element of reality, including the main source of educational content, their interest is mainly due to materials and information useful in life. Expert opinions on education show that in modern realities, educational institutions should become more innovative, creative, collaborative, use new technologies. The demands of employers' representatives are met with great public recognition that every graduate, regardless of educational institution and completed course, must have competencies useful in the realities of the modern economy, especially related to the use of information and communication technologies.

Educators also point out that for young people the problem of career opportunities gained through education is crucial, and awareness of the usefulness of a particular field of study or particular field of knowledge in labor market is very demotivating.

At the same time, there is a position in society that warns against the educational dangers of using new concepts and technologies. Far-reaching ignorance on many issues, lack of attention and difficulty concentrating provokes reading avoidance and excessive predominance of pictorial and multimedia forms of information transfer, difficulties in communicating without the use of devices, intellectual property infringement, and inability to analyze complex texts.

Key words: learning environment, online platforms, distance format, students, educational policy, modern requirements, efficiency, institutions.

УДК 378.014.5.016:796/799(477)
DOI <https://doi.org/10.32843/ptm2663-5240-2022.28.6>

Базиляк Н.О.

к. пед. наук, доцент,
доцент кафедри української та іноземних мов
Львівський державний університет
фізичної культури
імені Івана Боберського

Постановка проблеми у загальному вигляді з важливими науковими і практичними завданнями. Сьогодні важливим стає пошук відповіді на питання, чи є Інтернет ефективним освітнім простором, тобто чи пропонує він такі інструменти та ресурси, які дозволя-

ють досягти освітніх цілей, яких бажає сучасне суспільство, мінімізуючи при цьому негативні наслідки та впровадження сучасних педагогічних теорій у освітню практику. Сьогодні існує тенденція до поверхневого, стимульованого поточними потребами маніпулювання даними,

зниження глибини концептуальної обробки та творчого і критичного мислення, ослаблення здатності до абстрактного мислення внаслідок систематичного контакту переважно з наочними матеріалами, представляючи лише конкретні, матеріальні речі та явища і тенденції до релятивізації цінності й важливості наукового знання. Для вирішення цих проблем є потреба розглянути, апробувати та оцінити різноманітні Інтернет-ресурси для навчальної діяльності, які могли б допомогти у формуванні корисних компетенцій і водночас принаймні пом'якшити зазначені труднощі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання проблеми. Численні наукові спостереження можна знайти в роботах, які доводять, що, читаючи тексти, доступні в Інтернеті, ми втрачаємо здатність глибоко усвідомлювати, обмежуємося лише розшифровкою інформації [3]. Зокрема, Марк Баурляйн звинуватив Інтернет у тому, що він збиває з пантелику молодих людей. З іншого боку, Гері Смолл і Джіджі Ворган стверджують, що тривале використання Інтернету впливає на зміни в структурі мозку, що полягають у створенні зв'язків між нейронами інакше, ніж раніше. Едвард Хеллоуелл також пише про негативний вплив електронних гаджетів на свідомість молоді, що проявляється зростаючим дефіцитом уваги.

Чеслав С. Нозаль, у свою чергу, стверджує, що швидкі темпи змін нашої реальності в поєднанні з передачею інформації на основі образів негативно впливають на метапізнання та глибину концептуальної обробки. Ніколас Карр також застерігає від змін, які неминуче відбуваються у свідомості користувачів комп'ютерів та Інтернету та послаблюють здатність зосереджуватися та запам'ятовувати. За позицією А. Кіна, загрози включають звикання користувачів Інтернету до ігнорування авторських прав через розповсюдження та завантаження чужих робіт.

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми, яким присвячена стаття. Питання використання Інтернету в освіті присутнє в багатьох наукових публікаціях, але дослідники цього питання часто посилаються на роботи кількох років тому [6]. Вони є значною мірою застарілі коли обговорюється використання Інтернету в скоріше теоретичний, ніж практичний спосіб, або невіршення загроз розвитку розуму та компетенцій молоді людини внаслідок тривалого користування Інтернетом. У літературі в цій галузі відносно часто можна знайти детальні тематичні дослідження, присвячені медіаосвіті та інтернет-залежності, а також теоретичні філософські

та соціологічні міркування [1]. Тому, необхідно з'ясувати, чи існують сьогодні такі мережеві ресурси, які можна використовувати в процесі освіти для формування корисних компетенцій і водночас для протидії деяким негативним явищам, пов'язаним із масовим використанням Інтернету.

Мета статті полягає в обґрунтуванні актуальності трансформації освітньої політики через формування он-лайн середовища у навчальних закладах з реалізацією ефективного дистанційного формату для студентів.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Проблема Інтернету полягає в тому, що він одночасно надає нам багато повідомлень і вмісту невизначеної цінності, споживач інформації відчуває перевантаження, це викликає у нього своєрідний психічний дискомфорт. Для веб-освітнього процесу надзвичайно важливо оволодіти навичками точного пошуку та суворого відбору необхідної інформації, критичного підходу до знайденого контенту та зосередженості на його обробці для вирішення проблеми. Ефективності в цій сфері можна досягти завдяки вихованню на основі постановки завдань, виконання яких залежить від методично правильного використання конкретних Інтернет-ресурсів.

Негативними аспектами у цьому контексті є доступ до мережевих ресурсів з наявністю всієї необхідної і водночас достовірної інформації, домінування розсіяної детальної інформації над структурованою інформацією, що ускладнює розуміння знань, низький рівень розуміння тексту, насиченого гіперпосиланнями та мультимедіа і схильність до маніпулювання поглядами внаслідок різноманітності інструментів маніпулювання. Для використання Інтернет-ресурсів у навчальному процесі, як і будь-яких традиційних дидактичних засобів та джерел інформації немає жодних перешкод.

Інша проблема зводиться до необхідності мотивувати студента для отримання будь-яких позитивних ефектів, давно відомих педагогам. Мотивуючими аргументами для молоді людини, безсумнівно, є інформація про корисність ефективного оволодіння наявними в Інтернеті інструментами, ресурсами та сервісами. Умовою успіху є постановка творчих завдань, що вимагають використання все більшої кількості різноманітних матеріалів і рішень, виконання подібних завдань водночас є основою навчання на основі самостійного навчання.

Навчання студентів використовувати різноманітні пошукові системи призводить до переконання, що ресурси Інтернету набагато багатші та різноманітніші, а адекватність

результатів пошуку стосовно наших потреб залежить від уміння вибирати пошукову систему та використовувати її правильні стратегії пошуку. Завдання, які вимагають використання таких інструментів, як онлайн-каталоги служать не лише для вдосконалення навичок пошуку необхідних матеріалів та інформації, але й допомагають у боротьбі з «гуглізмом» [4]. Формується усвідомлення існування різноманітних мережевих ресурсів, а також створюють переконання, що в мережі ще не все доступно.

Важливо, щоб студенти, які виконують різноманітні проекти, повинні шукати та використовувати як традиційні, так і цифрові видання. Ресурси, створювані спеціалізованими установами, організаціями, науковими інститутами, об'єднаннями спеціалістів характеризуються високою якістю та достовірністю наданих даних та інформації. Багато з розміщених там матеріалів містять вихідні дані, які можуть лягти в основу різноманітних аналізів. Виконання завдань, що дають змогу переконатися в загальнодоступності цінних інформаційних ресурсів та вимагають відбору вихідних даних із наявних ресурсів, їх обробки та узагальнення.

Завдання повинні бути структуровані таким чином, щоб студенти не створювали згустків детальних даних, а використовували висновки, отримані в результаті їх обробки. Групу ресурсів, які керовані вмістом, із мультимедійними та текстовими файлами складають веб-сайти, призначені не лише для освітніх цілей, вони також надають різноманітні мультимедійні файли, зокрема, презентації, документальні та наукові фільми. Щоб уникнути проблем із надмірною зосередженістю на зображальних та мультимедійних формах спілкування в освітніх реаліях, слід паралельно використовувати веб-сайти, які містять лише тексти з різних наукових дисциплін, котрі можуть бути корисними для студентів.

З розвитком засобів масової інформації так звані нові медіа почали вказувати на принципові зміни в завданнях, які вони починають реалізовувати в суспільстві. Серед них наголос робиться на оцифровці та конвергенції всіх типів медіа, розвитку інтерактивності та зв'язку з Інтернетом, мобільності відправників і одержувачів, чергуванні їхніх ролей, поділу та розмивання медіаінституцій. Користувач Інтернету є одночасно і масовим одержувачем, і творцем, і тим, хто приймає рішення щодо змісту медіа-повідомлення.

Цей парадокс змушує його набути відповідних компетенцій, щоб вільно й ефективно пересуватися у кіберпросторі, Інтернет як новий засіб масової інформації має такі особливості, як інтерактивність та коопера-

ція. Визначаючи Інтернет та аналізуючи його використання в освіті, слід враховувати його функції в інформаційному суспільстві, які нині виконує також Інтернет. Інтернет – це простір, де відбувається процес викладання та навчання, інтерактивність дозволила розвивати індустрію розваг, а також міжособистісне спілкування за допомогою онлайн-дискусій, соціальних мереж [2].

Всеосяжним елементом Інтернету якого є надання інформації про події та умови суспільства і світу, також включає вказівку на розподіл влади або сприяння інноваціям, адаптації та прогресу. Комунікаційна функція Інтернету, що динамічно розвивається, уможливує появу ініціатив користувачів Інтернету знизу вгору, які намагаються чинити тиск на законодавців, приклади чого можна побачити дуже часто. Іншою функцією є кореляція, що означає пояснення, інтерпретацію та коментування сенсу подій та інформації, підтримку встановлених авторитетів і норм, соціалізацію, координацію індивідуальної діяльності, формування соціального консенсусу.

Все більше і більше динамічно розвиваються Інтернет-додатки, котрі дозволяють здійснювати різноманітні види діяльності. Маючи доступ до Інтернету, студент без необхідності використання будь-якого комп'ютерного програмного забезпечення, крім веб-браузера може вільно редагувати тексти, робити складні обчислення з використанням віддалених електронних форматів, створювати онлайн-презентації, архівувати та розповсюджувати створені документи. Сфери освітніх впроваджень Інтернету включають зазначені віддалені текстові процесори, електронні таблиці, програми для презентацій, а також засоби обміну мультимедійними засобами, месенджери та сайти соціальних мереж. Інтернет став інструментом, який всебічно підтримує людську діяльність, насамперед у сфері отримання та створення інформації.

Університети ведуть свої веб-сайти, на яких публікують основну інформацію про структуру закладу, профіль освіти, способи зв'язку з ними, інформують про поточні події, багато онлайн-дискусій, особливо студентів університетів, служать для обміну інформацією, яка необхідна на даному етапі навчання. Ще одна галузь освітніх додатків, тобто навчання з Інтернету, охоплює освіту через Інтернет – електронне навчання, тут можна виділити такі елементи, як інтерактивне подання інформації у вигляді текстів, зображень, звуків, відео та доступ до великих інформаційних ресурсів. Із заснуванням наукового формату, що підтримує широкий доступ до наукових публіка-

цій, все частіше говорять про відкриті освітні ресурси та відкритий доступ до них.

Серед цінних ресурсів, це, насамперед, віртуальні бібліотеки з цифровими виданнями та електронні книги, журнали, словники та енциклопедії, розширюється також зона відкритих освітніх ресурсів. Крім того, в Інтернеті можна знайти низку науково-дидактичних веб-сайтів, тематичних форумів, груп і дискусійних списків, відео, освітнє радіо і телебачення, освітні блоги та соціальні мережі [2]. Освітні блоги обслуговують, зокрема, студенти та викладачі університету, необхідно звернути увагу на намагання університетів системно інтегрувати сервіси блогів у освітню культуру.

Свої блоги ведуть як викладачі, так і студенти, електронні книги є цифровим еквівалентом традиційної друкованої книги. Особливим видом документів, доступних на веб-сайтах, є електронні журнали, які за своїми характеристиками, а саме періодом, обсягом, характером, взаємовідносинами з організаціями, установами, призначені для конкретних цільових груп нагадують раніше розроблені форми традиційної періодичної преси.

Серед педагогічних концепцій, які зараз широко обговорюються, є дистанційне навчання, тобто така організація навчального процесу, при якій студент самостійно, у відповідному місці, часі та темпі дотримується встановленого навчального плану. Заклад освіти надає необхідні матеріали, потрібні для досягнення встановлених результатів навчання. Ідея дистанційного навчання значною мірою пов'язана з конструктивістською концепцією, яка підкреслює пізнавальну незалежність у досягненні поставлених цілей. Розробка веб-сайтів започаткувала онлайн-курси, а великі додатки дозволили створити повне, динамічне електронне навчання.

Сьогодні педагоги бачать значні відмінності між тим, що вони мали у своєму розпорядженні кілька років тому, і використанням інструментів сьогодні. Електронне навчання стає невід'ємною частиною класичного навчання у більшості університетів світу, Інтернет сьогодні не лише спосіб обміну інформацією, а й повноцінного спілкування та взаємодії студентів. Найпоширенішими способами використання Інтернету в цій сфері є електронні журнали, системи обслуговування студентів університетів та програми, що сприяють комунікації між викладачами та студентами.

Звичайно, надзвичайно важливо усвідомлювати небезпеку цього нового, інтерактивного та конвергентного середовища. Однак, не можна забувати про величезний потенціал, який має Інтернет, особливо щодо інформа-

ційного навантаження та підтримки процесів навчання. Інтернет є соціальним та освітнім простором, саме тут можна знайти низку культурно значущих видань, як книги і статті видатних вчених. Були створені платформи та віртуальні світи для дистанційного навчання, що дозволило не лише односторонню передачу контенту, а й спілкування та співпрацю.

Формулювання висновків і перспектив подальших досліджень в даному напрямку. Сьогодні формуються групи людей, які бажають спільно творити реальність і культуру, послідовно і ретельно аналізувати суспільство, виступати з соціальними ініціативами. Навчання, що полягає у виконанні завдань із використанням зазначених ресурсів та онлайн-інструментів, розкриває студентам можливості, які були раніше невідомі. Це дає молодим людям усвідомлення освітньої корисності Інтернету та того, скільки навичок, пов'язаних з ефективним використанням Інтернету, вони ще мають отримати.

В результаті використання інтернет-ресурсів помічене систематичне зростання інформаційних та медіакомпетентностей у студентів. Часто студенти, які базують своє навчання на ресурсах Інтернету, отримують гірші результати, ніж студенти, які переважно користуються книгами, це навряд чи відповідає дійсності. Тому виникає потреба досліджувати й оцінювати освітню ефективність різноманітних онлайн-ресурсів та інструментів не лише шляхом аналізу ситуації, а також через дослідження студентів, які активно та творчо використовують усе багатство мережі й підтримуються викладачами.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Білокопитов В.І. Інтернаціоналізація вищої освіти та забезпечення її якості як пріоритетні завдання сучасного етапу розвитку Болонського процесу. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2009. № 1. С. 157–165.
2. Домбровська С.М. До питання про формування державної освітньої політики України та її вдосконалення. *Інвестиції: практика та досвід*. 2011. № 5. С. 50–55.
3. Калініна Л.М. Проблеми та реалії державно-громадського управління освітою на сучасному етапі розвитку демократичного суспільства. *Постметодика*. 2012. № 3. С. 2–10.
4. Майбуров І. Глобалізація сфери вищого образования. *Мировая экономика и международные отношения*. 2005. № 3. С. 9–10.
5. Марченко О.В. Індивідуалізація і соціалізація у системі неперервної освіти: історико-педагогічний аспект. *Вісник Черкаського університету. Серія «Педагогічні науки»*. 2010. Вип. 183. Ч. 2. С. 65–70.
6. Туркот Т.І. Психологія і педагогіка вищої школи: навч. посібник. Херсон: Олді-плюс, 2013. 512 с.